

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rit de Duminecă pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

pe 1 și 2 rânduri: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Intransigența și „bunăvoință”.

Un bun amic al foii noastre ne trimite următorul articol:

Dela anul 1892 încoace mai ales, cei cari au condus partidul nostru național s'au distins prin intransigența, ori dacă vreți: prin radicalismul cu care au susținut programul național.

Un popor oprimat și fără reprezentanți în parlament, de sigur că nici nu putea să facă altfel, de cât să se grupeze cu entuziasm în jurul celor cari mai presus de ori ce considerare, accentuau la toate ocaziunile intransigența lor. De aceea, ori și de câtă autoritate se bucura dl. Mocsonyi, rezervele ce a făcut cu privire la felul cum să luptăm, l-au izolat de masa mare a partidului, care dorea lupta fără răgaz și fără milă, pentru că tot astfel și guvernul în continuu a lovit în noi și întotdeauna fără milă.

Ne apărăm deci, și măsurile de apărare nu prea se discută înainte, de oare-ce rar prevezi lovitura pe care trebuie s'o pazești. Simți numai că nu vrei să te lași, întâmplă-se ori și ce...

Atitudinea de p'atunci a luptătorilor noștri a fost, fără îndoială, cea mai dreaptă măsură a entuziasmului de care era stăpânit întreg poporul român.

Entuziasmul acela a scăzut însă, pentru că mai ales în politică nu odată lucrurile se schimbă de seara până dimineața.

La noi s'au schimbat însă numai relațiile între persoane. Bărbați, cari înainte luptau ca frații, au început să se privească cu neîncredere ear mai apoi să se trateze dușmănos.

Schimbarea programului însă nimeni n'a cerut-o, și în privința aceasta avem să rămânem liniștiți și mângăiați: cei cari ținem să luptăm, ne vom întâlni eară, pentru că avem ținta comună, avem aceiași confesiune politică.

Dar sbuciumările prin cari am trecut d'un an încoace, e natural să fi lăsat urme în sufletele noastre.

Ne bănuim, în primul rând, și adesea căutăm păcate chiar și în cele mai nevinovate manifestațiuni. Ear neclaritatea, fie că e chestie de exprimare, fie că e vorba de interpretare, ne pune pe gânduri grele.

Așa, eu de pildă, stau de câte-va zile și mă gândesc la cuvântul „bunăvoință” pe care l'am întâlnit în primul din seria articolelor ce ați publicat.

Intransigența noastră, a celor ce facut congresul naționalităților și

cari ținem cu iubire la aliații noștri Sârbi și Slovaci, poate oare — m'am întrebat — să sufere acest cuvânt în dicționarul său... Și mărturisesc, că dacă nu reciteam articolele și dacă nu mi aduceam aminte de vecinul și marele adevăr, că soarta popoarelor mici d'atâtea ori se croiește de puterile mari, cari pe lângă că se târguiesc pe socoteala noastră, dar adesea ne mai impun și tăcere când sufletul ne e revoltat de altfel, ear noi trebuie să tăcem din prudență, pentru că nu putem striga, — dacă, zic, nu mi veneau toate acestea în minte, dacă nu mi-aș fi reamintit că p'o vreme amenințam, prin alușuni, pe Unguri că așa și astfel vom face la milleniu, — și cu toate acestea, preoții noștri s'au impus „Te Deum”-uri, și nu s'a putut opri nici ca Români să fie duși cu gramada la Budapesta, — așa fi adânc rănit de o desiluziune.

Și d'aceia, eu înțeleg cuvântul „bunăvoință” numai ca o simulare.

pot ține de vorba și în fața adversarului mi voi impune cel mult în-diferențism, când ved că nu pot să-l determin ca altfel să se poarte cu mine. Când m'am recules însă și mi simt atât de tare, încât să pot determina o direcțiune politică ori se opresc alta, care nu mi convine, intransigența are să mă călăuzească în susținerea programului și bunăvoința voi arăta numai adversarului pocăit.

Grațierea martirilor, nu mai e secret pentru nimeni, baronului Bánffy s'a impus.

Tot astfel, nu mai e secret, că pe lângă guvernul Wekerle-Szilágyi intervenirea s'a făcut fără succes.

Ear până-ce să înceteze în Ungaria persecuțiunile și până-ce guvernanților maghiari nu va mai trebui să li-se impună acte de bunăvoință, socot și eu că avem să ne strângem rîndurile, ca să putem da astfel lupta decizătoare pentru viitorul nostru.

În toate să avem însă o considerare: grija ca să nu ne dăm cu capul de pereți să nu o împingem până la prudență, cari adesea se pot confunda cu noțiuni ce nu trebuie să fie cunoscute neamului românesc.

Ear dacă și fără luptă amară din partea noastră soarta „ni-s'ar ușura prin intervenirea factorilor cari au determinat grațierea, „bunăvoința” Lor negreșit n'are să fie pentru o națiune ingrata.

În așteptare nu vom sta însă ci pentru ca să legitimăm și înlesnim intervenirea, să lucrăm din răspuțeri cu gândul nostru cel mai curat și cu cea mai mare înțelepciune pentru ca

partidul național român să ajungă și el factor în viața publică a statului.

Contra cuotei. În ședința sa de alaltăieri, comisia permanentă a congre-gațiunii comitatense din Sopron a luat poziție în contra ridicării cuotei.

Se face acum agitațiune mare pentru ca în adunarea generală a congre-gațiunii să se și voteze în acest sens.

Din parlamentul român. Interpelat fiind asupra celor ce se petrec în Creta, D. P. S. Aurelian, președintele consiliului a spus că absolut nu rezultă, că războiul va fi inevitabil. Toate puterile mari europene lucrează, în comun acord, pentru ca pacea să nu fie turburată. România, care a dovedit că e un element de ordine în Orient, și de astă-dată va face ca încrederea într'însa să nu fie slăbită. (Aplauze prelungite.)

B. Iepurescu deputatul care a inter-pelat, se declară mulțumit de răspunsul d-lui prim-ministru și speră că în cazul când situația s'ar agrava, guvernul va ști să-și facă datoria.

Mărturisiri prețioase. Cetim în „Magyar Allam” dela 16 Februarie următoarele:

„Zi cu zi ni-se aduc știri despre sporirea celor fără confesiune. De ceea-ce ne-am temut și privitor la care am atras atenția, eată, e un fapt împlinit. Cancerul acesta pe corpul națiunii nu se presintă sporadic și izolat, ci se sporește repede și în măsura uriașă. Și între cine? Între poporul maghiar de pe Alföld, cauzând astfel nimici-rea morală a lui.”

„Înainte oamenilor inteligenți nu e nevoie să se explice ce urmări triste și fatale pot să aibă aceste lucruri asupra Ungurilor. Pentru că poporul, care se lapădă deja de ori-ce îndatoriri religioase, ușor se poate capacita ca tot din astfel de cauze, să deneghe patriei sale ori-ce tribut.”

Foia catolică spune apoi, că mai vinovați sânt pentru această decadentă preoții maghiari reformați.

Spune, însă, că vinovați ar fi și preoții români, cari nu țin predici prin biserică.

La urmă se întreabă îngrijată, că ce va fi, dacă socialismul se va lăfși și printre Slovaci, Ruteni și Români?

Încât ne privește, fie liniștiți cei dela „M. A.”, căci între noi Români curent nu mai naționalismul își poate face.

Întrebe însă ce e de făcut cu țeranii Unguri, cari mai alaltăieri au votat, la Cze-gléd, cele mai socialiste moțiuni și unde s'au auzit cele mai perverse cuvinte la adresa patriei.

Întrebe deosebi, dacă mult istețul Je-zeneky se ocupă și de aceste lucruri, ori stă și acum la pândă, făcându-și merit dacă a reușit să intermizeze pe câte un Român nevinovat...

Din parlamentul maghiar.

— Ședința dela 15 Februarie. —

Discutându-se budgetul portofoliului primului-ministru, opoziția și-a luat eurași prilej să revină asupra faradelegilor ce se practică cu ocazia alegerilor Dietale, insistând cu deosebite asupra furtului de scrisoare comis de baronul Bánffy.

Eată de altfel un scurt resumat desgre amintita ședință.

Terényi, raportează că budgetul ministerului de agricultură s'a încheiat cu un escedent de 1.633.828 fl. Face apoi elogiul guvernului pentru modul înțelept (?) cu care administrează acest departament.

N'a amintit însă de țeranii unguri socialiști de pe Alföld. Trebuia atunci să scadă din „înțelepciunea guvernului”...

Marjai spune că s'a înșelat în așteptările sale privitoare la acest minister. Arată în-deosebi nelegalitățile ce se fac cu concesionile pentru cultivarea tutunului. Unora li-se detrage dreptul fără nici un motiv, pe când ginerile ministrului de honvezi a căpătat chiar acum concesione pentru ca să cultive tutun pe 30 jurne de pământ. Ea nu primum concesione și cei cari țin în arândă moștile contelui Csáky.

Semsey vorbește despre socialismul-agrar, arătând primejdia acestuia și cerând să se ia în contra socialistilor agrari cele mai severe măsuri de represalii; pământ nu trebuie să li-se împartă, ci numai să se arendeze după alt sistem: statul să arândeze moștile sale țeranilor, în loturi de câte 12—20 jugere. Să se ajute de asemeni înființarea magazinelor comune în fie-care centru.

Rosenberg insistă asupra socialismului industrial, care e mult mai periculos decât cel agrar. Spune că este pentru garantarea mai severă a muncii, făcându-se contracte conform cărora grevele să nu mai fie atât de dese și de ușoare.

Vorbind de prețul grânelor, spune că prin măsuri de vamă nu se poate face nimic pentru ameliorarea prețului, deoarece Ungaria are un prisos de 1 milion quintale grâne, ci trebuie a se pune premii pentru export, unde concurența nu ne-ar pute strica. Eată de ce: pe Ungaria aceste premii ar costa-o numai 2 1/2 milioane fl., până-ce ca Rusiei și Americii să facă același lucru, pentru a concura cu noi, l-ar trebui celei dintâi 40, ear cesteilalte 36 milioane.

Tallian Béla se ocupă pe larg cu ces-tiunile agrare de pe Alföld, arătând cum s'ar putea îndrepta acolo lucrurile.

Zice că prin colonisări nu prea se poate face nici un lucru serios.

Citează apoi dintr'un ziar socialist și comparându-l cu foile naționalităților, zice că socialiștii sânt mult mai periculoși, căci iată cum scrie „Népjog”:

„Vom stinge în copii noștri ori-ce schin-teie a iubirii de patrie și-i vom învăța ca să urască din adâncul inimii lor această patrie și pe hoții de proprietari ai ei. Uriți cu toții pe mișei cari lasă fără pământ și patrie milioane de oameni”.

DIN ROMÂNIA

Monumentul lui I. C. Brătianu.

În numărul seu dela 9 c. ziarul „Budapesti Hirlap“ și după el și alte foi din Pesta, aduceau știrea că în România are să se descopere încurând o... panama... Și anume s'ar fi înstrăinat banii adunați pentru monumentul lui I. C. Brătianu.

Un membru al opoziției aducând și în discuția Senatului calomniile despre cari foile ungurești seriau cu atâta ostentație, dl Cantacuzino, ministru de finance, a dat următorul răspuns:

Subscriptionea la monumentul lui Ioan Brătianu a început în Iulie 1891. Țin aici, la dispoziția d-voastră, domnilor senatori, o chitanță a „Băncii Naționale“ din Iulie 1891, din care se vede că am cumpărat, pentru suma de 28.000 lei, rentă română 4 la sută subscripțiune la imprumutul de 42.000.000, făcut în acel an.

Dintr'o altă chitanță, din 3 August 1891, se vede că am cumpărat și lăsat, în depositul băncii rentă pentru suma de 56.000 lei.

Dintr'o a treia chitanță, din 17 Septembrie același an, se vede că am lăsat, în depositul băncii rentă 4 la sută pentru o altă sumă de 56.000 lei.

Mai târziu am cumpărat și depus la bancă, la 24 Februarie, 20.000 lei; la 19 Iunie, 5000 lei; la 21 Iunie, 5000 lei; și în fine, la 1 Octomvrie 1893, 12.000 lei.

Toate aceste sume pe care vi le-am citat, se ridicau la cifra de 212.000 lei; atunci văzând că cursul rentei 4 la sută se urcase, ear' scrisurile creditului fonciar urban 5 la sută aveau același curs ca renta, după indemnul „Băncii Naționale“, am decis să vînd renta și să cumpăr, în schimb scrisuri d'ale creditului fonciar urban.

La 24 Martie 1895, am vîndut renta 4 la sută și am cumpărat și depus la bancă în aceeași zi, cu chitanța Nr. 2421, scrisuri ale creditului fonciar urban în valoare de 225.000.

La 19 Iulie 1895, cu chitanța Nr. 2611, am depus la bancă scrisuri ale creditului fonciar urban, pentru suma de lei 10.000.

La 18 Aprilie 1896, am depus, cu chitanța No. 2830, și tot în aceleași valori, suma de 17.000 lei.

Și, în fine, la 11 Noembrie 1896, un ultim deposit de 8000 lei, cu chitanța No. 3063. În total, în momentul acesta, cu aceste patru recipise, ale căror numere se repet

ca să fie scrise în „Monitorul Oficial“ și anume: 2421, 2611 și 3061, se află în depositul băncii pentru monumentul lui Ion Brătianu, suma de 260.000 lei.

Singura observație pe care am să adaog la citările făcute, este că voui ruga pe Banca Națională ca, contrar obiceiurilor ei profesionale să dea, ori cui va merge să ceară, tot felul de explicațiuni și să le dovedească că, dacă în diferite epoce, am depus neînțecat bani la bancă, după cum i-am adunat, niciodată însă nu s'a ridicat nici o centima. Și, prin urmare, nu s'a făcut, la nici un moment nici o întrebuintare.

Cestiunea culturii naționale.

Stările anormale și ilegale din patrie, și special lipsirea poporului românesc de fi-reștile sale drepturi, au creat nemulțumiri în inimile noastre; și durere, vedem cum cei chemați, în loc de a lua în socotintă plângerile noastre întemeiate, ne acasă lumiei, că gravităm înafară, că facem daco-romanism.

Aceste ne-am revocat în memorie, când am cetit seriile de articoli și insinuațiuni neîntemeiate la adresa învățătorimii noastre în „Dreptatea“.

Este demoralisator pentru cultura noastră națională, ca pentru a scăpa de plângerile celor mai valoroși zileri ai națiunii, să le arunci în față că dinșii „Inclină spre castre străine“ pentru-că au avut tăria sufletească se desvîlească la lumina zilei unele inco-rectități, și desconsiderarea legii din partea unor organe și autorități publice.

Protestăm în fața lumii iubitoare de lumină și de adevăr, ca plângerile noastre să fie comentate ca „simptome de nemulțumire cu biserica mamă“.

Am trăit și trăim în sinul bisericii, ne-am sacrificat forțele pe altarul ei, ne reclamăm deci și dreptul și locul cuvenit în societatea ei.

Dorim să se știe, că nici un învățător confesional nu a primit „ajutoare de stat“, ei din contra, au fost amovați arestați și puși pe strade de autorități străine, pentru-că și-au plinit cu sumpătate datoria către biserică și neam.

Persoane singulare pot să-si aibă pécatele lor, noi cunoaștem preoți cari au depus reverenda și au îmbrățișat oficii de stat, dar' pentru aceea nimeni nu a învinovătit pentru astfel de fapte întreg statul preotesc.

S'a întemplat, ca o reuniune învățătoarească și-a permis în vara anului trecut se roage cu umilință pe Preaven. consistor a nu mai permite reducerea salariilor învățătoarești, și atât a fost destul pentru-ca rugarea umilită să fie calificată de o pornire anticofesională.

Sermanii învățători, ei se roagă pentru susținerea întregității salariilor lor, și tot dinșii sînt acușați, că nu „se mulțumesc cu leafa“.

Încât pentru „vaza“ învățătorului dl Iuliu Vuia, și-a permis se scrie un nevinovat articol în Nr. 2 al „Revistei școalei“ în scopul nobil de a desvolta în colegii sei abnegațiune pentru chemarea și calificarea lor ulterioară. Eată ce scrie d-sa între altele:

„Vom avea deci conștiința demnității noastre:

Dacă ne vom însufleți cu adevărată iubire pentru idealul nostru, care este cultura poporului; dacă vom fi pătrunși de zel, de abnegațiune și de devotament față de sublima noastră chemare și nu vom pierde din vedere, că a fi învățător nu este numai o simplă profesiune pentru procurarea mijloacelor de traiu“.

În asemenea spirit a scris dl Vuia nu înțelegem deci de unde și-a format deducțiunile onoratul corespondent al „Dreptății“.

În cât pentru adunarea învățătorilor ținută în vară sub presiul d-lui Vuia; la Timișoara, că a primit întocmai același proiect de statute, ca și adunarea Aradană, neexplicabil e: cum la Timișoara s'a nimicit acel proiect, ear' la Arad s'a aprobat același și subternut în aceeași formă ministrului spre aprobare.

Este injust, când conclusele unei adunări se identifică cu persoana d-lui Vuia, carele mai are la activul vieții sale naționale atâtea suferințe, destituire și pedepsire din partea organelor străine, pe cari ar trebui alt mod recompensate și nici decât prin insulte, cari numai vor demoraliza armata națională.

Ni-se reflectează cât de mult a sacrificat biserica, până când a ridicat salariile învățătoarești la cifra de azi.

Chiar pentru că apreciem acel zel vedit pentru ameliorarea dotațiunei, am rugat ca și vener. noastre autorități să-l respecteze, și să nu permită reducerea în masse a salariilor; eată deci cea mai întemeiată și capitală plângere a învățătorimii.

Nu am pretins progresul dotațiunei, ceia ce ar fi just, în raport cu progresele și pretensiunile cari ni-se cer, am rugat încă

să ni-se asigure ce avem, și pentru aceea credem că nu am meritat atâtea nedrepte insinuațiuni.

Dorim să se știe că alumneul diecesan s'a fondat pentru recerînțele și folosul biserică și nu echisiv pentru folosul personal al celor ce flămânzesc în el; apoi că la acel alumne în mare parte însuși învățătorii au contribuit, ne spune însuși provocarea directorului Ioan Mihuți din Lugos 28 Aprilie 1893 No. 66, în care se zice:

„Prea lăudata deputație din 14 Aprilie sub No. 198 pentru fundația de convicțiu din Aradul vechiu, tuturor acelor preparenzi învățători, cari a treia parte de simbric și deputatul seu au jertfit mai sus numitului convicțiu, și așa îndatorăți sînt a o și da, aspru poruncesce, ca aceiași jertfă începând din anul acesta a o plăti, cât pe jumătate acum, iar' ceialaltă jumătate la anul viitor 1894, dar' nesmintit să o pună jos, și domnilor protopresbiteri pe lângă evită să o predea. Altmintrelea făcînd eșecuri prin stăpînirea politică vor suferi“.

Dorim în interesul culturii noastre, a se da loc și ascultare plângerilor întemeiate, și dreptate să se facă; dorim ca statul învățătoresc să se ridice dacă dorim serios progresul poporului; dorim ca năsuințele nobile ale învățătorimii să fie apreciate, nu altcum dorim și controlul cel mai sever în activitatea noastră.

Să nu se uite că prin nedreptele insinuațiuni, cei mai zeloși învățători pot deveni indiferenți pentru chemarea lor.

Amicul culturii.

NOUȚĂȚI

Arad, 17 Februarie st. n. 1897.

Pe ziua de 26 Februarie n. este convocată congregațiunea extraordinară a comitatului Arad.

Adunarea se va ține la ora 10 a. m.

Toți membrii români ai congregațiunei sînt invitați să ia parte.

Ordinea zilei nu este încă definitiv stabilită. Tocmai de aceea, credem că vor fi discutate lucruri interesante, și poate surprinzătoare, asupra cărora trebuie ca și Românii să-si spună cuvîntul.

Concertul arangiat la Timișoara în ziua de 15 c. a fost o adevărată sîrbătoare națională. Au participat Români veniți din mari depărtări. S'au distins ca cântărețe

Veneția în sclăvie

de

George Sand.

Eram ca de obicei strînși sub boltă. Era o seară furtunoasă, aerul greu și cerul încărcat de nouri negri, străbătuți foarte des de fulgere.

Stam într'o tăcere melancolică. S'ar fi putut zice că atmosfera mohorîtă ne închisese inimile și fără voce ne simțiam dispuși să plîngem.

Beppa, mai cu seamă, părea mai tristă ca toți.

Înzadar abatele, îngrijat de dispozițiunile adunării, încercase în mai multe rînduri și în mai multe feluri să învezească pe sburdalnică noastră prietenă. Ea sta pe gânduri și abatele nu putu reuși nici cu întrebări, nici cu glume, nici cu rugăciuni.

Bunul Panurio, umilit de puținul succes al încercărilor sale, se adresă mie:

— Aide! scumpul meu Zorzi, îmi zise el, încearcă, la rîndu-ți, puterea prieteniei tale asupra frumoasei capricioase! E între voi un fel de simpatie magnetică, mai puternică decât toate vorbele mele și sunetul vocii tale va reuși, poate, s-o deștepte din adîncile-i visări.

— Această simpatie magnetică de care-mi vorbești, vine din asemănarea sentimentelor noastre. Am suferit în același fel, ne-am

gîndit la aceleași lucruri și ne cunoaștem destul de bine ca să ne găcim chiar gîndurile. Și mă prind că am găcit.

— Carissima, îi zisei întorcîndu-mă spre Beppa, la care din surorile tale te gîndești?

— La cea mai frumoasă, îmi răspunse ea, fără să-și întoarcă ochii spre mine, la cea mai mîndră, la cea mai nenorocită.

— Când a murit, o întrebai, începînd să mă interesez de aceea care trăia în amintirea nobilei mele prietene și dorind se iau parte, prin părerea mea de rău, la o soartă care nu se pute să-mi fie străină.

— A murit la sfîrșitul ernei trecute, în noaptea balului mascat, care s'a dat la palatul Servilio.

Rezistase la multe necazuri, eșise învingătoare din multe primejdii, încercase, fără să fie doborîtă, multe suferințe, și a murit de-odată, fără a lăsa vre-o urmă, par'că a fost lovită de trăsnet.

Aci toată lumea a cunoscut-o mai mult sau mai puțin, dar' nimeni n'a cunoscut-o ca mine, fiind-că nimeni n'a iubit-o ca mine și ea se făcea necunoscută după cât o iubea cineva.

Lumea nu crede în moartea ei, cu toate că nu s'a mai arătat din noaptea de care îți vorbeam.

Se zice, că i-s'a întemplat de multe-ori să dispară cîtăva vreme și în urmă ear' să iasă la iveală. Dar' eu știu, că nu se

va mai arăta și că rolul ei e sfîrșit pe pămînt.

Aș voi să mă îndoiesc, dar' nu pot; ea a avut grije să mă înștiințeze de fatalul adevăr chiar prin acela, care a fost cauza morții sale.

Doamne! ce nenorocire! Cea mai mare nenorocire a acestei epoce fatale. Era o viață atât de frumoasă viața ei, atât de frumoasă și plină de statornicie, atât de misterioasă și de strălucită, atât de tristă, atât de entuziastă, atât de severă, atât de voluptoasă, atât de completă în asemănarea sa cu toate lucrurile omenești!

Nu, nici o viață, nici o moarte n'a fost ea a ei! Ea găsise, în acest prozaic secol, mijlocul să suprimă, din existența ei, toate meschinele realități și să nu lase decât poezia.

Credincioasă vechilor obiceiuri ale aristocrației, se arăta tocmăi după-ce se însera, mascată dar' fără să fie vre-o dată urmată de cineva.

Nu este nici un locuitor din oraș care să nu o fi întîlnit rătăcind pe piețe și pe uliți nici unul care să nu-i fi văzut gondola legată pe vre-un canal.

Cu toate că această gondolă nu era păzită de nimeni, nu s'a auzit nici-odată zicîndu-se că ar fi fost obiectul unei încercări de furt. Era vopsită și echipată ca toate gondolele și cu toate astea toată lumea o cunoștea; chiar copii ziceau văzînd-o: „Iată gondola măsicii!“

Noaptea, masca străbătea orașul întreg căutînd nu se știe ce. O vedeai când piețele cele mai mari, când pe ulițele cele mai învîrtite, când pe poduri, când sub porțile palatului, când în locurile cele mai frecventate, când în cele mai pustii.

Ea mergea când încet, când iute, fără a părea că se turbură de multime sau de singurătate; nu se oprea niciodată.

Părea că privește, cu o curiozitate pasionată, la casele, monumentale, canalurile, până și la cerul orașului și respiră fericită aerul care o înconjoară.

Când întîlnea vre-o persoană amică, ea îi făcea semn s'o urmeze și dispărea îndată cu dînsa. De mai multe ori m'a dus astfel din stînul mulțimii în câte un loc pustiu și mi-a vorbit de lucruri la cari țineam amănîdouă.

O urmam cu încredere fiindcă știam că eram prietene.

Mulți din aceia cărora le făcea semn, nu îndrăzneau s'o urmeze. Vorbe ciudate circulau despre ea și aceste vorbe tăiau curajul celor mai cutezători.

Se zicea că mai mulți tineri, crezînd că vîd o femeie sub această mască și sub scea rochie neagră, se înamorasera atât de mult de frumoasele sale forme și de nobila-i ținută, în căt făcînd imprudență s'o urmeze, nu mai apăruseră niciodată.

Poliția observînd că acești oameni erau toți austriaci, făcuse tot ce-i sta în putință

d-șoarele Mărioara Spătariu din Verșet, Cornelia Fercu, din Timișoara și Mina Cosma din Sibiu. Nu mai puțin a fost sârbătorit dl Isaia Popa (Ocna Sibiului), dar mai presus de toate a fost aclamat de public dl G. Dima, iubitul maeștru, care a făcut, ca musicalitatea Românilor să fie apreciată în cercurile cele mai largi și mai înalte.

Petrecerea cu dans ce a urmat după concert, de-așemenea a avut un mare succes. S'a petrecut cu cea mai românească veselie până în zori de zi.

Congresul bisericii sârbe. Aflăm din isvor sigur, că congresul bisericii sârbe va fi convocat pe Mai în Carlovitz. Alegerile se vor ține nu peste mult; partidele se pregătesc deja de luptă.

Baron nou. Foia oficială din 15 Februarie anunță că Majestatea Sa Monarchul a dat titlul de baron maghiar lui Ioan Talian și moștenitorilor lui legali.

Să învețe minte. Ziarele locale aduc știri că Duminecă mai mulți sodali maghiari au bătut pe „nepatriotul” sodal Koteczky, care a fost condamnat pentru că mai anul trecut a ajutat studenților din Agram să ardă steagul unguresc. Koteczky e de altfel Polon și desigur că după bătaia ce a mâncat-o, nu o să stea cu plăcere printre „frații” săi... Maghiari.

Petreceri. Primitiv invitare la concertul împreună cu teatru ce-l va aranja corul vocal gr.-cat. din Oravița rom. Duminecă în 21 Februarie st. n. 1897, în sala hotel „Impăratul Austriei” din loc sub conducerea dlui Ioan Bogdan, învățător.

— Măiestrii jococari din Lugos aranjează o petrecere cu joc, Sâmbătă în 20 Februarie st. n. 1897, în sala otelului „Concordia”. Venitul curat e destinat pentru: procurarea mai multor daruri la Sf. Biserică gr. or. române din Lugoj.

Cununie. Dl Ludovic Färber își anunță căsătoria sa cu d-șoara Sidonia Spitzer. Cununia se face la 21 c. în Sacul.

Joc fatal. În 15 Februarie d. a. s'a petrecut o tragedie de copii în Pesta pe lacul din parcul orașului:

Lacul acum e părăsit și acoperit numai de o pătură de ghiață fragilă; cu toate acestea doi școlari de 10 ani, au încercat să

ca să-i regăsească, ca apoi să poată pune mâna pe aceea care era acuzată de disparițiunea lor. Dar sbirii nu fuseseră de loc fericiți în această întreprindere și niciodată nu putuseră, nici să regăsească pe dispăruți, nici să pue mâna pe ea.

O aventură ciudată deacurajase pe cei mai zeloși din sbirii nemți. Văzând că nu era cu putință să prindă masca noaptea în Veneția, doi din ei se hotărâră s'o aștepte chiar în gondola și să pună mâna pe ea când va voi să se urce ca să se depărteze.

Intr-o seară, văzând-o pe cheul Esclavone, ei se scoborâră în gondola și se ascuseră. Stătura toată noaptea fără să vadă sau să audă pe cineva; o oră aproape înainte d'a se lumina de ziua, li-se părură că cineva desleagă barca. Se sculară, fără să facă zgomot și se pregătiră să sară asupra prăzii lor; dar în aceeași clipă o puternică lovitură de picior clătina barca și nenorociții agenți ai ordinei publice austriace căzură în apă. Unul se înecă, celălalt fu scăpat de niște contrabandiști.

A doua zi de dimineață nu mai era nici o urmă de barcă și poliția crezu că se înecase; dar seara o văzu legată în același loc și în aceeași stare ca în ajun. O groază superstițioasă apucă pe sbiri și nici unul nu vru să mai se încerce ca s'o prindă.

(Va urma.)

patineze pe el. Puțin au putut să-și petreacă, căci de-odată ghiața se sparse și amândoi au căzut în apă. Erau deja să se scufunde, când un gardist auzind strigăte de ajutor, a alergat să-i scape. Dar ghiața s'a spart și sub el. Erau să se înecă toți trei, când sosiră funcționarii reuniunii de patinat și îi scoase din apă. Gardistul și unul din băieți anume Cseinecz Iosif și-a venit imediat în fire, dar al doilea băiat, Strasser Desideriu, a murit în apa ghețoasă.

Otrăvitoare. În comuna bănățenească Iebeli a făcut mare senzație descoperirea mai multor femei criminale, cari își otrăvesc bărbații. Criminala principală este moașa Maria Ulița, care pentru o plată oare-care, ajută femeilor să-și otrăvească bărbații. Sunt o mulțime de femei arestate. Ele au mărturisit crima, precum și aceea, că moașa le-a îndemnat.

L'au omorât logile. Din Giulia se scrie că acolo a înnebunit un călțunar în următoarele împrejurări. El se certase cu un alt sodal pe care l-a dat în judecată. Sodalul pârț l-a amenințat însă pe Jambor József, cel cu pricina, că și dânsul o să-l denunțe judecătoriei. Jambor și-a cumpărat atunci cărți de legi și a tot „studiat” să vadă oare câtă dreptate are el și câtă are adversarul său. A cheltuit toți banii, ba s'a băgat și în datorii, vrând să studieze, și a „studiat” până ce a înnebunit, așa că acum nu se mai crede „csizmadia”, ci „om de legi”.

O mică artistă. Ziarele din București, spun că Eleonora Marinescu, în vârstă de 10 ani, fiica artistului A. P. Marinescu, va debuta în curând, pe una din scenele Capitalei, cu un repertoriu de comedii și vaudevile din cele mai dragute. Se vorbește mult bine de talentul miciei artiste.

Rabin făcător de minuni. Cetim în „Voința Națională” din București: Un fapt foarte curios se semnalează dela Podul Iloaei (Iasi): De vre-o 10 zile, a sosit în acest oraș un rabin, numit Isac Meyer, venind dela Olesko, din Galiția. Acestui rabin i-se atribuie darul de a face minuni. De aceea Ovreei fanatice și superstițioși vin zilnic cu sutele la Podul Iloaei și chiar de prin părțile cele mai depărtate ale Moldovei. Toți vreau să-l vadă mai curând și aglomerația este foarte mare. Casa în care găzduiește rabinul a fost literalmente asediată, astfel că pentru a putea cu ori-ce preț pătrunde până la dînsul, Ovreei au dărâmat poarta, au spart ușile și ferestrele și unii din ei s'au suit pe acoperișul casei, de unde coboară prin pod în camera rabinului. Administrația e silită să fie și ziua și noaptea la fața locului; s'au concentrat milițieni, spre a menține liniștea, dar Ovreei dau năvală și asalt casei, neținând seamă de nimenea și de nimic. Lunea trecută, primăria a întrebuințat pompa, stropindu-i cu apă spre a-i putea împrăști, însă, ei au suferit a fi udați decât să se miște din locul unde se aflau, fie-care înghesuindu-se și împingându-se unul pe altul spre a putea străbate în casă mai repede, care amenința de a se prăbuși peste dînșii. Cu mare greutate s'a putut scoate ieri rabinul din acea casă pentru a fi dus pe sus până la scoală și de acolo într-o altă casă mai încăpătoare și mai solidă, căci sute de Ovreei continuă a veni în pelerinaj. Gara este plină de vagoane goale, din care se atasează la toate trenurile spre a duce înapoi pe cei-ce l-au văzut sau au primit vre-un semn din mâna rabinului.

Vremea în Rusia. Din toate părțile Rusiei se anunță că sunt viscole și ger mare. Foia oficială anunță din Odesa, că din cauza gerului și a viscolului, cablul s'a stricat, omorând doi oameni iar mai mulți sunt răniți.

Serbări în amintirea lui Melanchton. Lumea protestantă sârbătorește amintirea marelui reformator, Filip Melanchton. În 16 Febr. s'a împlinit a 400 aniversare a nașterii lui. În memoria reformatorului se va înființa în Bretter, locul lui natal, un muzeu, în care se vor păstra relicviile reformatorilor.

FELURIMI

Un telefon de acum 2000 de ani. Sîntem obicinuți să considerăm telefonul ca o invenție cu totul nouă; credința aceasta pare foarte întemeiată. Cu toate acestea, revista Electrician declară că telefonul era în us deja acum 2000 de ani.

Eată ce spune numita revistă: Un ofițer englez ar fi descoperit la Panj, în India, o linie telefonică între două temple de ale hindușilor, situate la o distanță de 1500 metri unul de altul. Linia aceasta datează — după părerea ofițerului — de 2000 de ani.

Istorisirea aceasta nu poate fi primită decât sub cea mai mare rezervă, deși e posibil ca preoții și savanții celei mai vechi rase de oameni de pe glob să fi făcut o astfel de descoperire și să o fi ținut ascunsă, în scopuri religioase.

Unii egiptologi au adunat oare-cari indicii, cari permit a se presupune că egiptenii din timpul primelor dinastii au stabilit comunicațiuni prin fire metalice între unele din templele lor, fără să se fi putut cunoaște însă scopul acestei comunicațiuni.

E sigur faptul că unele temple egiptene, în deosebi cel din Dendrah, erau prevăzute cu adevărate paratonere formate din stâlpi înalți de 30—40 metri, căpuși cu aramă.

Templul din Medinet-Apu avea paratonere de felul acesta, cu ace de aur în vîrf; paratonerele au fost făcute de Ramses II.

ULTIME ȘTIRI

Știri alarmante.

Ziarele din București scriu următoarele:

„Cele 24 de vagoane de ambulanță pentru transportul răniților în timp de războiu, comandate astă-vară de ministerul de războiu, au sosit de câteva zile și se află în depositul gării de Nord. Această știre, față cu evenimentele din Orient și cu faptul că dl general Berendieu a luat măsuri pentru aprovizionarea arsenalului armatei cu o mare cantitate de pulbere, — a produs o vie senzație prin unele cercuri militare.”

Cetim în „Voința Națională”:

„Circulă zgomotul în Brăila că toate vasele grecești aflătoare în Sulina au primit ordinul să încarce cât mai curând și să treacă cât mai îngrabă Dardanelele; vasele grecești aflătoare în Mediterana și cu destinație pentru porturile dunărene au primit ordinul să-și schimbe direcțiunea și să plece la Piraeu.”

Bombardarea Cretei.

Ziarele din România publică următoarele știri telegrafice cu privire la bombardarea Cretei:

Guvernatorul general, prințul Bero-vici, s'a refugiat pe bordul cuirasatului rus „Nicolae I”. Consulii puterilor străine sau refugiat și ei pe bordurile corăbiilor puterilor respective.

Bombardarea forturilor dela Canea, continuă. Înșurgenții creștini au mare speranță că orașul va cădea în mâinile lor. Musulmanii sînt demoralizați.

Prințul Nicolae, al 3-lea fiu al regelui George, pleacă cu regimentul al 3-lea de artilerie la Larissa în Te-salia.

D. Skuzes, ministru al afacerilor străine, răspunzând la observațiunile ministrilor puterilor, a declarat, că guvernul elenic conștient de situația sa nu esită să-și ia răspunderea întreagă a măsurilor ce a luat.

Eată numele vaselor de războiu, care se află în rada dela Canea:

Franceze: „Suchet”, „Wattignies”, „Forbin”, Ruse: „Neculai I”, „Grozyatchi”; Engleze: „Barfleur”, „Re-vinge”, „Scout”; Austriace: „Maria-Therezia”.

Prin cercurile oficiale din Athena se vorbește de o scrisoare a reginei Olga către împăratul Rusiei, nepotul ei.

Prin această scrisoare, ea cere protecția și sprijinul autocratului tuturor Rusiilor în chestia cretană.

Mobilizarea armatei turcești.

Din Constantinopol se anunță că guvernul turcesc a mobilizat 15.000 de oameni, dintre cari 5000 sînt destinați pentru Creta.

Peste câteva zile, — scrie „Epoca” — se va chema sub arme o clasă întreagă de rezerviști. Fondurile necesare vor fi luate din subscripția națională pentru armată.

Situația în Athena.

Athena, 17 Februarie.

Foia oficială publică ordinul regelui către colonel Varsos, cărui-i se încredințează misiunea să ocupe insula Creta iar pe Turci să-i gonească din locurile pe cari le ocupaseră.

Puterile ocupă Creta.

Constantinopol, 17 Febr.

Eri seara trupele marilor puteri au ocupat Canea. Drapelele Franței, Englierei, Rusiei, Italiei și Austriei au fost arborate pe șanturile cetății.

Fie-care putere are pe uscat câte 100 soldați; Austria deocamdată numai 50.

Viena, 17 Febr.

M. Sa Monarhul a primit eri în audiență de o oră pe contele Goluchowsky ear după aceea a primit pe admiralul baronul Sterneck.

S'a hotărît ca îndată ce flota austriacă sosește la Creta, să debarce pe uscat 2400 soldați cu 84 tunuri.

O nouă triplă-alianță.

Berlin, 17 Febr.

Circulă șvonul că Rusia ar avea de gând să se desfacă de Franția, și să se alieze cu Germania și Austria pentru împărțirea Turciei.

Mediator pentru aceasta ar fi Împăratul Germaniei, care n'are interese la împărțirea Turciei.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirlanu.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1,000.000. Circulația anuală fl. 15,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solveste 5% interes fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solveste institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

13 [4]

Direcțiunea institutului.

CANDIDAT DE ADVOCAT

ROMÂN CU PRAXĂ

se caută pentru aplicare în cancelaria
advocatului

Dr. IOAN SUCIU,

în Arad.

(10) 4—

Aduc la cunoștință p. t. publicului, că în

ATELIERUL MEU

din Piața Tököli nr. 8, se confecționează cele mai bune și solide ghetă pentru domni și dame, precum: „Spiegel“ de vâs, lac rusească, lac american negru și galben, jevroix francez, chagrin de vițel negru și galben. Primește comenzi care se execută prompt.

Francisc Rognean,
pantofar în Arad.

[11] 6—

„MINERVA“

INSTITUT TIPOGRAFIC SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Cea mai ieftină tipografie!

Tipografia „Minerva“ din Orăștie, strada Berăriei Nr. 10, mărindu-și asortimentul, își oferă on. public serviciile sale pentru orice fel de tipărire.

Fiind pusă în plăcuta poziție de a dispune de 6 mașini, și anume: 2 prese accelerate, mari, 2 prese de mână, mici, și 2 mașini: una de perforat și una de tăiat, precum și de 112 soiuri de litere de cele mai moderne, cu mai bine de 200 clișeuri și felurite alte obiecte tehnice, — garantează pentru efectuare promptă, corectă și frumoasă, cu prețuri foarte ieftine!

„MINERVA“ primește mai departe să efectuească tipărituri de cărți și broșuri de orice mărime, pe lângă înveli de plată foarte ușoare, în rate dacă e de lipsă.

Pentru Bănci tipărește Bilanțuri, Acții, Libele de depuneri, Cărți, Documente de Casă și tot felul de tipărituri.

Pentru înfățișare plăcută, atrăgătoare, se garantează.

Direcțiunea institutului Tipografic

„MINERVA“.

17— [6]